

Rijksoverheid

Beleidskompasformulier

Beleidskompas

Wie zijn belanghebbenden en waarom?

Hulpvragen

- Wie zijn direct of indirect belanghebbenden bij het betreffende vraagstuk?
 - RENURE producerende bedrijven (o.a. deelnemers pilot mineralenconcentraat/Kunstmestvrije Achterhoek)
 - RVO
 - Ministerie van LVVN
 - NVWA
 - Sectorvertegenwoordiging (o.a. Cumela, LTO, NAJK, POV)
 - Stichting Mestafzetcontrole
 - KIWA
 - Laboratoria
- Wie beschikken er over relevante kennis over en ervaring met het vraagstuk?
 - Cumela/NCM
 - Wageningen Environmental/Livestock/Food & Safety Research
 - RVO
 - LVVN
- Op welke wijze ga je belanghebbenden in de verschillende fasen van het beleidstraject betrekken?
 - Wageningen Research is betrokken bij eerdere pilots, sector en laboratoria bij voorbereiding certificeringsschema en regelgeving

1. Wat is het probleem?

Hulpvragen

- a) Wat is vermoedelijk het probleem?
- b) Wat zijn de oorzaken van het probleem?

Kunstmestproductie kent een grote CO₂-footprint vanwege de grote behoefte aan fossiel aardgas. De gestegen kunstmestprijzen o.a. veroorzaakt door de invasie van Rusland in Oekraïne hebben daarnaast de noodzaak van strategische autonomie in beeld gebracht. Het verminderen van het gebruik van kunstmest kan dus meerdere doelen dienen. Er zijn daarnaast grote zorgen in de agrarische sector over de situatie op de mestmarkt. Met de afbouw van de derogatie en de voorwaarden van de derogatiebeschikking is er een gespannen situatie op de mestmarkt ontstaan, waardoor boerenbedrijven worden geconfronteerd met hoge mestafzetkosten en soms grote moeite hebben hun mest af te zetten. Het verdienvermogen van boeren staat met alle uitdagingen op het boeren erf onder grote druk.

Om de situatie op de mestmarkt op te lossen heeft minister Wiersma van LNV een plan van aanpak mestmarkt opgesteld.¹ Een van de elementen in deze aanpak mestmarkt is de productie en toepassing van RENURE. RENURE zijn kunstmestvervangers vervaardigd uit dierlijke mest. De Europese Commissie heeft op 19 april jl. een voorstel voor aanpassing van de Nitraatrichtlijn gepubliceerd dat – binnen bepaalde grenzen en onder bepaalde voorwaarden – het gebruik van RENURE producten boven de gebruiksnorm dierlijke mest mogelijk maakt. De toelating van RENURE kan verlichting bieden voor de druk op de mestmarkt en de behoefte aan kunstmest verlagen.

Parallel aan het Europese traject voor aanpassing van de Nitraatrichtlijn wordt gewerkt aan de nodige aanpassingen in Nederlandse wet- en regelgeving om het gebruik van RENURE mogelijk te maken. Dit is nodig om te kunnen borgen dat de geproduceerde RENURE daadwerkelijk aan de gestelde voorwaarden voldoet en er geen aanvullend risico voor de waterkwaliteit ontstaat.

- c) Wat is de omvang van het probleem?

Door de afbouw van de derogatie en de voorwaarden uit de derogatiebeschikking (bufferstroken en NV-gebieden) vervalt uiteindelijk in 2026 in totaal 78 mln. kg stikstof uit dierlijke mest aan plaatsingsruimte (inschatting Nederlands Centrum voor Mestverwaarding). Door de voorgenomen verlaging van de mestproductieplafonds met ca. 10% blijft er vanaf 2026 nog een gat aan plaatsingsruimte over van 53 mln. kg stikstof uit dierlijke mest.

- d) Wat is het huidige beleid en wat leren we van de evaluatie daarvan?

In de Pilot Mineralenconcentraat en het project Kunstmestvrije Achterhoek is ervaring opgedaan op basis waarvan de criteria voor RENURE producten gedeeltelijk zijn gebaseerd.

- e) Wat gebeurt er als de overheid niets doet? (Nuloptie) Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

¹ Kamerbrief 33.037, nr. PM, 13 september 2024 (Aanpak mestmarkt)

De beschreven aanpak die voor de benodigde verlichting op de mestmarkt kan zorgen moet op meerdere fronten en met verschillende snelheden worden ingezet. Het gaat om een combinatie van verschillende bouwstenen en maatregelen. Er is namelijk niet de luxe om te kiezen voor maar één spoor of maatregel. Het implementeren van RENURE is een van de beschreven oplossingen voor de kortere termijn zodat hiermee vanaf 2026 een eerste verlichting op de mestmarkt kan worden gerealiseerd.

Indien RENURE niet wordt ingevoerd, zal dit vanaf 2026 ertoe leiden dat door agrariërs meer dierlijke mest moet worden afgevoerd tegen aanzienlijke kosten en dat door agrariërs (meer) kunstmest moet worden aangekocht.

Checkvraag kennisgedreven beleid

- ☐ Hoe weet je dit? Ga naar de pagina over kennisgedreven beleid maken voor hulp om je antwoorden zo goed mogelijk te baseren op actuele en betrouwbare kennis.

Checkvragen betrek je omgeving

- ☐ Voor wie is de huidige/verwachte situatie een probleem?
- ☐ Verschilt de probleemdefinitie per actor?
- ☐ Wie is hier al mee bezig? Zijn er bij andere departementen of bestuurslagen collega's met aanpalend beleid bezig?

2. Wat is het beoogde doel?

Hulpvragen

- a) Wat zijn de beleidsdoelen?

Bewerking van dierlijke mest met als doel deze te kunnen gebruiken als RENURE, daarmee het verkleinen van het mestoverschot en verminderen van de afhankelijkheid van kunstmest uit derde landen en de bijbehorende CO2-footprint.

- b) Aan welke [duurzame ontwikkelingsdoelen \(SDG's\)](#) en [brede welvaartsuitkomsten](#) dragen de doelen bij?

Geen honger, verantwoorde consumptie en productie, klimaatactie.

- c) Zijn er specifieke randvoorwaarden en criteria die volgen uit de probleemanalyse of die te maken hebben met budgettaire of andere beperkingen?

Nee

Hulpvragen vanuit gedragsperspectief

Neem voor het beantwoorden van deze vragen contact op met een gedragskundige binnen je ministerie.

- a) Van wie wil je gedragsverandering gegeven het doel? (breng de doelgroepen in kaart)

Agrariërs, mestverwerkers

- b) Welk gewenst gedrag wil je zien per doelgroep?

Bedrijven vergroten hun verwerkingscapaciteit vergroten tbv productie van RENURE. En agrariërs passen RENURE toe voor aanwending (in plaats van kunstmest).

- c) Wat is het huidige c.q. verwachte gedrag per doelgroep?

Momenteel nog terughoudendheid vanwege risico's voor deze financiering, dit zou subsidie (deels) weg kunnen nemen. RENURE mag immers niet boven de dierlijke gebruiksnorm worden gebruikt.

- d) Wat zijn gedragsbepalende factoren die het huidige gedrag verklaren (in stand houden) en het gewenste gedrag belemmeren of juist (kunnen) stimuleren?

Momenteel zijn er ook mogelijke knelpunten in de vergunningverlening. Ook hier is een actie op gezet.

Checkvraag kennisgedreven beleid

- ☐ Hoe weet je dit? Ga naar de pagina in het Beleidskompas over [kennisgedreven beleid maken](#) voor hulp om je antwoorden zo goed mogelijk te baseren op actuele en betrouwbare kennis.

Checkvragen betrek je omgeving

- ☐ Verschillen de doelstellingen per belanghebbende?

3. Wat zijn opties om het doel te realiseren?

Hulpvragen

- a) Wat zijn kansrijke aangrijpingspunten voor beleid gegeven de probleem- en oorzakenanalyse, doelenboom en gedragsanalyse en overige informatiebronnen, zoals evaluaties van eerder beleid?

Het op termijn werken met verplichte certificering kan er voor zorgen dat kwaliteit van RENURE beter geborgd is en lasten voor RVO en NVWA beperkt worden.

- b) Wat zijn kansrijke beleidsopties voor de aangrijpingspunten?

Er bestaat reeds een stelsel voor doelmatig gebruik van meststoffen, dit is slechts een aanpassing hierop.

- c) Wat is de beleidstheorie per kansrijke beleidsoptie?

N.v.t.

Hulpvragen vanuit gedragsperspectief

Neem voor het beantwoorden van deze vragen contact op met een gedragskundige binnen je ministerie.

- a) Hoe gaat de beleidsoptie het gewenste gedrag stimuleren? (Per kansrijke beleidsoptie, uitwerking van de beleidstheorie). Gebruik het antwoord op deze vraag ook om je beleidsopties eventueel aan te scherpen.

Producenten worden verplicht aan te tonen te voldoen aan de voorwaarden

Checkvraag kennisgedreven beleid

- ☐ Hoe weet je dit? Ga naar de pagina over [kennisgedreven beleid maken](#) voor hulp om je antwoorden zo goed mogelijk te baseren op actuele en betrouwbare kennis.

Checkvragen 'betrek je omgeving'

- ☐ Heb je de belanghebbenden betrokken bij het samenstellen van de beleidsopties?

Wat zijn de gevolgen van de opties?

Hulpvragen

- a) Wat zijn de verwachte gevolgen gegeven je beleidstheorie?

De productie en het gebruik van RENURE producten zullen toenemen, kunstmestgebruik afnemen en de druk op de mestmarkt op langere termijn afnemen.

- b) Welke verplichte toetsen zijn op jouw traject van toepassing?

Een Regeldruktoets (door ATR), bedrijfseffectentoets en een UHT-toets (Uitvoering, Handhaving, Toezicht)

- c) Wat is de beste analysemethode om systematisch je aannames te valideren?

Contribution Analysis (CA)

4. Wat is de voorkeursoptie?

Hulpvragen

- a) Beschrijf je voorkeursoptie

Implementatie RENURE

- b) Hoe beoordeel je de gekozen optie in termen van:

- [Doeltreffendheid](#) en [doelmatigheid](#)
- Uitvoerbaarheid voor alle relevante partijen (inclusief [doenvermogen](#), [regeldruk](#) en [handhaving](#))
- Brede maatschappelijke impact

Doeltreffend en doelmatig

- c) Wat zijn de risico's en onzekerheden in dit voorstel?

Het RENURE voorstel kan nog tegengehouden worden door Raad of Europees Parlement.

- d) Hoe ziet de voorgenomen [monitoring en evaluatie](#) eruit?

In het certificeringsschema worden gegevens over samenstelling en homogeniteit van RENURE producten verzameld op basis waarvan het functioneren van het stelsel op termijn kan worden gemonitord en geëvalueerd.

Bredere effecten van ingezet beleid wordt gemonitord door monitoring van de grond- en oppervlaktewaterkwaliteit. Het landelijk meetnet effecten mestbeleid (LMM) monitort de kwaliteit van het grondwater. Waterschappen monitoren de oppervlaktewaterkwaliteit. Effecten van het beleid wordt na ieder actieprogramma geëvalueerd.